

Un Pla romàntic?

Ni les dones ni l'amor no tenen cabuda en l'obra de l'escriptor de qui avui es compleixen els 30 anys de la mort

Al llarg de la vida va tenir almenys vuit relacions de durada i intensitat variables

. Foto: SEBASTIÀ MARTÍ.

Els que s'han pres la molèstia de llegir-lo de cap a cap diuen que només hi ha dues coses sobre les quals Josep Pla va guardar un obstinat silenci: la Guerra Civil i les dones. Sobre la guerra, o l'atmosfera sinistra que l'anunciava, és possible que sortim mitjanament de dubtes quan es publiqui, a la tardor, el diari inèdit que va escriure entre el gener i el març de 1936, mentre era corresponsal de La Veu de Catalunya a Madrid. Sobre les dones, en canvi, i sobre l'amor en general, el terreny continua sent pantanós i inhòspit, si el mateix interessat considerava l'enamorament una mena de novel·leta de tres rals "d'aquestes que es deixen al tren quan s'arriba a lloc". Per Pla, almenys pel Pla ja vell de Notes per a Sílvia, només és digne de consideració l'amor físic, "l'amor sense cap element destorbador de narcisisme", convençut que "la pell és infinitament més actuant que totes les formes de dialèctica mental més treballada". És la conclusió d'un sensual, d'un hedonista, que va anar a morir just el dia dels llibres i l'amor, un 23 d'abril d'avui fa trenta anys.

Quan va afirmar la superioritat de l'erotisme respecte del romanticisme, Pla tenia 74 anys i sentia encara el furiós enyorament d'Aurora, aquella dona amb qui havia conviscut a l'Escala, als anys quaranta, fins que la reiterada aprensió al

compromís de l'escriptor va posar fi a una relació de pura carnalitat que va prolongar-se per carta als seixanta, quan ella ja havia emigrat a l'Argentina, i que va tenir fins i tot un colofó vodevilesca en els viatges que Pla faria a Buenos Aires per visitar-la d'amagat del marit. Costa de creure, a la llum d'aquesta vigilància sostinguda d'un amor tan llunyà, que l'autor que ha tret més suc a la sensualitat de la llengua, sigui per descriure una porció de mar, un plat de mongetes o l'orella d'una senyoreta, no hagués sucumbit també a la vulgaritat d'estimar, encara que al final dels seus dies hi aspirés ja només a través del sexe.

Aquest home que en públic combatia amb mà de ferro la pornografia del sentimentalisme, aquest líric profund refrenat pel cinisme, es tenia en privat per "una espècie de vedell sentimental", i un vedell pel que sembla tan banyegat pel fracàs i la pèrdua, que arribaria a dir al seu amic Joan Teixidor, quan aquest acabava de veure morir el seu primogènit: "Estimar vol dir el dolor fins a l'infinit. No es poden tenir fills". Aquest darrer apunt, d'una crueltat criminal, ha servit perquè uns quants biògrafs avalin la conjectura que l'escriptor va tenir una criatura amb Adi Enberg, la dona amb qui va conviure més temps, quinze anys, durant els quals germinarien tantes recances que no l'esmentaria ni una sola vegada en tota l'Obra Completa. Adi Enberg i Aurora Perea són considerades unànimement les relacions més importants en la vida de Pla, però no les úniques. El periodista Xavier Febrés ja va enumerar-les totes a Les dones de Josep Pla (1999). Per ordre cronològic són: Esperança Suquet, una veïna de Palafrugell; Mercedes, la filla de la dispesera de Barcelona a l'època d'estudiant; Rosetta

Lagomarsino, una quiosquera que va conèixer a Gènova; Aly Herscovitz, una jove emigrant jueva que va conèixer durant la seva corresponsalia a Berlín; Lilian Hirsch, la noieta suïssa amb qui va tenir un idil·li d'estiu a Calella mentre Adi Enberg, la seva parella d'aleshores, era de viatge a Anglaterra, i l'exòtica Consuelo Robles, una serventa analfabeta a qui Pla va comprar una casa a Cadaqués.

L'editor Josep Vergés, que afirmava que “a l'ombra de Pla sempre hi ha alguna dona que plora”, com darrere el promiscu Picasso, assegurava que l'escriptor tenia una gran idea de l'amor justament perquè confessava no haver-lo conegut mai. En realitat creia que era l'únic fenomen autènticament meravellós de la vida, és a dir, pura fantasia. Enemic de l'optimisme que exhalava una determinada literatura feta d'encenalls i pedreria sobre aquesta afecció, que Pla localitzava, com els clàssics, al fetge en lloc del cor, devia creure que valia més renunciar-hi abans de prendre-hi mal. Per això va acabar escrivint a l'enamorada Lilian Hirsch: “Per favor, no t'ocupis seriosament de mi. No val la pena”.

Publicat a:

-El Punt Comarques Gironines 23-04-2011 Pàgina 4

Font del document:

http://www.elpunt.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/401502-un-pla-romantic.html?piwik_campaign=rss&piwik_kwd=mesCultura&utm_source=rss&utm_medium=mesCultura&utm_campaign=rss